

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL DIRECTORS AFFECTING
THE EFFECTIVENES OF SCHOOLS UNDER THE NAKHON RATCHASIMA
PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

สมบูรณ์ ตันยะ
SOMBOON TANYA
กิตติ วงษ์ชวลิตกุล
KITTI VONGCHAVALITKUL
สงวนพงศ์ ชวนชม
SANGUANPONG CHUANCHOM
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
VONGCHAVALITKUL UNIVERSITY
จังหวัดนครราชสีมา
NAKHONRATCHASIMA PROVINCE

รับบทความ : 13 มิถุนายน 2563 /ปรับแก้ไข : 4 สิงหาคม 2563./ตอบรับบทความ : 5 สิงหาคม 2563

Received : 13 June 2020 /Revised : 4 August 2020./Accepted : 5 August 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนและประสิทธิผลสถานศึกษา 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนกับประสิทธิผลสถานศึกษา และ 3) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 50 โรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 5 คน รวมทั้งหมด 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนและประสิทธิผลสถานศึกษา แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเดียว ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน และประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลสถานศึกษาในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในระดับสูงมาก และสามารถร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของประสิทธิผลสถานศึกษา ในภาพรวมได้ร้อยละ 70.60 โดยตัวแปรพยากรณ์ที่มีอำนาจในการพยากรณ์สูงสุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านการพัฒนาความรู้ ความสามารถทางวิชาการของครู

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ประสิทธิผลสถานศึกษา, องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ABSTRACT

The three purposes of this research were: 1) To study the academic leadership of the school directors and the effectiveness of the schools under the Nakhon Ratchasima Provincial Administration Organization; 2) To study the relationship between the academic leadership of the directors and the effectiveness of the schools; and 3) To study the aspects of academic leadership of the directors affecting the effectiveness of the schools. The sample was a total of 50 schools studied in the Academic Year 2018. They were selected by stratified sampling in accordance with their proportion in the population of schools in the province. There were 5 informants in each school, totaling 250 informants. The instrument used for data collection was a questionnaire, with a five-point rating scale for each item, on the academic leadership of the school directors and the school effectiveness. The statistics used to analyze the data were mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient and multiple regression analysis. The two main results were:

Academic leadership of the school directors and the effectiveness of the schools under the Nakhon Ratchasima Provincial Administrative Organization, overall and in five individual aspects, were at a high level; and Academic leadership of the school directors in all five aspects positively correlated with the school effectiveness. The directors' academic leadership in all 5 aspects predicted approximately 70% of the variance of the effectiveness of schools under Nakhon Ratchasima Provincial Administrative Organization. The predictive variables having the highest power were Academic Knowledge and Performance of Teachers.

Keywords : The academic leadership, The school effectiveness, Nakhon Ratchasima provincial administrative organization

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีวิต ประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก มีความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม รวมเป็นพลังสร้างสรรค์พัฒนาประเทศ ให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนได้ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นรากฐานของการพัฒนาคุณภาพคน ให้มีความเจริญงอกงาม ความก้าวหน้า และแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้สังคมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเป็นการบริหารของรัฐที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพ

ประสิทธิภาพของสถานศึกษาเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จของสถานศึกษา โดยเกิดจากสถานศึกษาที่มีสภาพสังคมบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวผู้เรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีความพร้อมในด้านทรัพยากรต่าง ๆ เช่น เอกสาร สื่อวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีงบประมาณเพียงพอและมีทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อยู่ร่วมกันในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยที่ตัวบ่งชี้ที่สำคัญคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและยังมีตัวบ่งชี้อื่น ๆ ที่เป็นหลักฐานถึงความสำเร็จของสถานศึกษาที่สามารถทำหน้าที่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ มอทท์ (Mott) ได้ประมวลและสร้างรูปแบบประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยมีเกณฑ์การวัดพิจารณาจาก ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาและความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (Mott, 1972 cited in Hoy & Miskel, 2001, pp. 305-306)

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่แสดงถึงประสิทธิผลของสถานศึกษานั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดซึ่งมีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะผู้บริหารสถานศึกษา เป็นตัวจักรสำคัญในการควบคุม กำกับ ดูแลการจัดการศึกษาในสถานศึกษา (Office of the National Primary Education Commission, 1998, unpagued) ซึ่งสอดคล้องกับสิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ (Niyomsrisomsak, 2013, p. 2) ที่กล่าวว่า ในศาสตร์การบริหารการศึกษานักบริหารการศึกษามีความเชื่อว่าผู้บริหารสถานศึกษา เป็นเสมือนผู้นำทีมงานของสถานศึกษาในการบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถนำพาให้สถานศึกษา มีความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้านได้นั้นต้องอาศัยคุณสมบัติที่สำคัญคือ ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ใช้หลักธรรมทางศาสนา มาประยุกต์ใช้เพื่อปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม (Ministry of Education, 2010, pp. 85-86) ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ทำให้ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานในสถานศึกษา คือ การมีผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร เนื่องจากการบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักสำคัญของสถานศึกษา ซึ่งยอมรับกันทั่วไปว่า ความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา เป็นผลมาจากความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญ เป็นอันดับแรกแก่การดำเนินงานวิชาการให้เกิดประสิทธิผล โดยผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการให้แนวทางที่สอดคล้องกันว่าประสิทธิผลของสถานศึกษาเกิดจากปัจจัยที่สำคัญอย่างน้อย 5 ประการ ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ การมีความคาดหวังและเป้าหมายที่ชัดเจนและท้าทาย การมุ่งเน้นที่ความรู้ และทักษะพื้นฐานของผู้เรียน การประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และการมีบรรยากาศสภาพแวดล้อมทางวิชาการ จะเห็นว่าปัจจัยเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกับงานวิชาการและส่งผลกระทบต่อพัฒนาและความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา (Wannasri, 2014, p. 13)

ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะส่งเสริมให้การบริหารสถานศึกษา และการบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เพราะภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารในการมีอิทธิพลและกระตุ้นส่งเสริมให้ครูและบุคลากรดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมาย โดยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การพัฒนางานด้านการเรียนการสอน การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานวิชาการและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครู ทำให้เกิดบรรยากาศที่เป็นมิตร และร่วมมือร่วมใจกันทำงาน มีความคิดริเริ่มและความรู้ความสามารถทางวิชาการ เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานและพัฒนางานวิชาการ ตลอดจนผู้บริหารต้องสามารถพัฒนาครูและส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู (Wannasri, 2014, p. 151)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ได้รับถ่ายโอนสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการมาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ระหว่างปี พ.ศ. 2550-2551 จำนวน 58 โรงเรียน จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีบุคลากรในปีการศึกษา 2561 จำนวน 2,231คน มีนักเรียน 28,766 คน องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ได้กำหนดวิสัยทัศน์ การจัดการศึกษาไว้ว่า “องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชั้นนำที่มีคุณภาพ มีศักยภาพ มาตรฐาน จัดการบริหารส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีคุณภาพด้วยระบบประกันคุณภาพสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คู่คุณธรรม ก้าวสู่มาตรฐานสากลและรักษาความเป็นไทยโคราชไว้ อย่างมั่นคง”

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาว่ามีมากน้อยเพียงใด และส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลสถานศึกษาหรือไม่ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผน พัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนกับประสิทธิผลสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ประโยชน์การวิจัย

ทำให้ได้ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนและประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนกับประสิทธิผลสถานศึกษา และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลสถานศึกษา ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อผลิตทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพออกไปทำประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 58 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 50 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบตามระดับชั้น (Stratified random sampling)

1.3 ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หรือหัวหน้างานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 5 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 250 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบกำหนดคำตอบให้เลือกและแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ วัดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนและประสิทธิผลสถานศึกษา โดยเครื่องมือในส่วนของภาวะผู้นำทางวิชาการ ใช้ข้อคำถามตามองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของจิตมา วรณศิริ

(Wannasri, 2014, pp. 143-146) เครื่องมือในส่วนของประสิทธิผลสถานศึกษา ปรับปรุงมาจากเครื่องมือของน้ำฝน ปะพาน (Prathan, 2017, pp. 95-103) ภูริตา โคตรสมบัติ (Kotsombat, 2018, pp. 95-103) วิภาสิณี วิเศษภักดี (Wisetpakdee, 2018, pp. 108-116) และอัจฉราวดี เกิดศรีทอง (Kerdsritong, 2018, pp. 129-137) เครื่องมือค่าความเที่ยง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 แบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.982 ส่วนแบบสอบถามประสิทธิผลสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.937

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ติดต่อขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ถึงผู้อำนวยการสำนักการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา และผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากบุคลากรในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ พร้อมทั้งสอดซองติดแสตมป์จำหน่ายซองถึงผู้วิจัยเพื่อให้โรงเรียนใช้ในการส่งแบบสอบถามกลับคืนมาให้ด้วย

3.3 ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 232 ฉบับ จาก 50 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 92.80

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำคำตอบของผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียนรวมกัน แล้วหาค่าเฉลี่ยเป็นข้อมูลของโรงเรียน

4.2 วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และประสิทธิผลสถานศึกษาโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) รายข้อ รายด้าน และในภาพรวม และแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการ/มีประสิทธิผล มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการ/มีประสิทธิผล มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการ/มีประสิทธิผล ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการ/มีประสิทธิผล น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการ/มีประสิทธิผล น้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลสถานศึกษากับเกณฑ์ระดับมาก (3.51) โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test for one sample)

4.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลสถานศึกษา โดยให้ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

4.5 วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนกับเกณฑ์ระดับ (3.51) ในภาพรวมและรายด้าน (N=50)

ด้านที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	t	p
1	การพัฒนางานวิชาการที่เน้นการเรียนการสอน	4.19	0.32	มาก	17.957**	0.000
2	พฤติกรรมแบบมุ่งงานวิชาการและมุ่งความสัมพันธ์	4.30	0.41	มาก	10.911**	0.000
3	ความคิดริเริ่มและความรู้ความสามารถทางวิชาการ	4.14	0.43	มาก	13.500**	0.000
4	การพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการของครู	3.99	0.40	มาก	10.489**	0.000
5	การส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู	4.28	0.38	มาก	14.326**	0.000
	รวม	4.18	0.33	มาก	14.233**	0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสูงกว่าเกณฑ์ระดับค่าเฉลี่ย 3.51 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านพฤติกรรมแบบมุ่งงานวิชาการและมุ่งความสัมพันธ์ รองลงมา เป็นด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการของครู

2. ประสิทธิภาพผลสถานศึกษา

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพผลสถานศึกษา กับเกณฑ์ระดับ (3.51) ในภาพรวมและรายด้าน (N=50)

ด้านที่	ประสิทธิภาพผลสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	t	p
1.	ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	3.93	0.45	มาก	6.622**	0.000
2.	ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	4.02	0.46	มาก	7.879**	0.000
3.	ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา	4.20	0.36	มาก	13.601**	0.000
4.	ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	4.22	0.39	มาก	12.981**	0.000
	รวม	4.09	0.37	มาก	11.078**	0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 ประสิทธิภาพผลสถานศึกษาของสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสูงกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 3.51 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนกับประสิทธิผลสถานศึกษา

ตารางที่ 3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนกับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

	DCA	BVR	CAD	DAD	DEF	LED	ACH	ATT	DEV	SOP	EFF
DCA	1										
BVR	.760**	1									
CAD	.831**	.845**	1								
DAD	.649**	.700**	.666**	1							
DEF	.666**	.661**	.692**	.721**	1						
LED	.912**	.897**	.920**	.833**	.833**	1					
ACH	.623**	.672**	.617**	.791**	.609**	.745**	1				
ATT	.572**	.601**	.595**	.628**	.614**	.678**	.790**	1			
DEV	.741**	.660**	.729**	.722**	.732**	.714**	.667**	.788**	1		
SOP	.763**	.655**	.649**	.678**	.764**	.700**	.679**	.702**	.861**	1	
EFF	.741**	.718**	.714**	.783**	.748**	.738**	.883**	.919**	.909**	.888**	1

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนและประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูง ($r=0.738$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนทุกด้าน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาทุกด้าน ในทางบวกในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง (r อยู่ระหว่าง 0.572-0.791)

DCA หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการพัฒนางานวิชาการที่เน้นการเรียนการสอน

BVR หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านพฤติกรรมแบบมุ่งงานวิชาการและมุ่งความสัมพันธ์

CAD หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านความคิดริเริ่มและความรู้ความสามารถทางวิชาการ

DAD หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการของครู

DEF หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู

LED หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวม

ACH หมายถึง ประสิทธิผลสถานศึกษาด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ATT หมายถึง ประสิทธิผลสถานศึกษาด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก

DEV หมายถึง ประสิทธิผลสถานศึกษาด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา

SOP หมายถึง ประสิทธิผลสถานศึกษาด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

EFF หมายถึง ประสิทธิผลสถานศึกษาโดยภาพรวม

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา

ตารางที่ 4 สัมประสิทธิ์พยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (B) และคะแนนมาตรฐาน (Beta) ของตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวม โดยวิธีแบบขั้นตอนเดียว (Enter)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	B	S.E.B.	Beta	t	p-value
1. การพัฒนางานวิชาการที่เน้นการเรียนการสอน	0.319	0.169	0.274	1.883	0.066
2. พฤติกรรมแบบมุ่งงานวิชาการและมุ่งความสัมพันธ์	0.094	0.140	0.105	0.673	0.504
3. ความคิดริเริ่มและความรู้ความสามารถทางวิชาการ	-0.012	0.153	-0.013	-0.076	0.940
4. การพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการของครู	0.338	0.115	0.366	2.938**	0.005
5. การส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู	0.238	0.121	0.242	1.962	0.056
(Constant)	0.035	0.407		0.086	0.932

R=0.858, R²=0.736, Adj R²=0.706, F=24.562, p=0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในระดับสูงมาก ($r=0.714-0.783$) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.706 ($R^2=0.706$) แสดงว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน สามารถรวมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมได้ร้อยละ 70.60 โดยตัวแปรพยากรณ์ที่มีอำนาจในการพยากรณ์สูงสุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ การพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการของครู ($Beta=0.366$) ส่วนตัวแปรพยากรณ์อื่น ๆ มีอำนาจในการพยากรณ์น้อยและไม่มีความสำคัญทางสถิติ ($Beta=0.274$ 0.242 0.105 และ -0.013 ตามลำดับ) โดยสามารถสร้างสมการพยากรณ์ทั้งในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$EFF = 0.035+0.338^{**}(DAD)+0.319(DCA)+0.094(BVR)-0.0123(CAD)+0.238(DFE)$$

$$EFF' = 0.366^{**}(DAD)+0.274(DCA)+0.105(BVR)-0.013(CAD)+0.242(DFE)$$

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวม และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านพฤติกรรมแบบมุ่งงานวิชาการและมุ่งความสัมพันธ์ รองลงมาเป็นด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้อำนวยการโรงเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษาได้รับการพัฒนาให้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น โดยได้สนับสนุนให้ครูได้มีการพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการของครูและนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับเฉลิมพล ประเสริฐสังข์

(Prasertsung, 2012, online) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาในการร่วมมือกับคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้ ทั้งนี้ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของอุดมศักดิ์ ผานัด (Phanat, 2016, p. iv) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอลาดหลุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด รองลงมาคือ ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนและด้านการพัฒนา และสร้างมาตรฐานทางวิชาการ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธิดา ภูมะดัน (Phumadan, 2017, p. 87) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการปรับปรุงงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้น ความกระตือรือร้นในการใช้กลยุทธ์เพื่อปรับปรุงงานด้านวิชาการ การติดตามผลความก้าวหน้าด้านวิชาการของครูและนักเรียน และการสร้างสรรค์แรงจูงใจให้แก่ครูและนักเรียนที่ทำงานด้านวิชาการ ตามลำดับ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของภัทรภร พิมสา (Pimsa, 2016, p. (2)) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการปรับปรุงงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น ด้านการสร้างสรรค์แรงจูงใจให้แก่ครูและนักเรียนที่ทำงานด้านวิชาการ ด้านความกระตือรือร้นในการใช้กลยุทธ์เพื่อปรับปรุงงานด้านวิชาการ และด้านการติดตามผลความก้าวหน้าด้านวิชาการของครู และนักเรียน ตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพผลสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาวิชาชีพ ร่วมมือกันในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สถานศึกษามีความก้าวหน้าทันต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสอดคล้องกับเบนนิส (Bennis, cited in Dessler, 1986, unpagged) ที่กล่าวว่า ประสิทธิภาพขององค์กรเป็นความสามารถในการปรับเปลี่ยน พัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และความสามารถในการผสมผสานความสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์กร เพื่อรวมพลังให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติภารกิจในองค์กร นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาได้มีนโยบายจัดสรรงบประมาณและจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดดำเนินการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ มีการวางแผนช่วยโครงสร้างการบริหารจัดการ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์การพัฒนา และกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ประสิทธิภาพผลสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิภาสิณี วิเศษภักดี (Wisetpakdee, 2018, p. iv) ที่พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา รองลงมา เป็นความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ผลการวิจัยของสทิษฐพงศ์ เกรอด (Kerod, 2007, p. iv) ที่พบว่า ประสิทธิภาพผลสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาที่อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของกนกวรรณ อินทร์น้อย

(Innoi, 2010, p. i) ที่พบว่า ประสิทธิภาพผลสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพผลสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในระดับสูงมาก มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.706 แสดงว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน สามารถร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของประสิทธิภาพผลสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาในภาพรวมได้ ร้อยละ 70.60 โดยตัวแปรพยากรณ์ที่มีอำนาจในการพยากรณ์สูงสุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ การพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการของครู ส่วนตัวแปรพยากรณ์อื่น ๆ มีอำนาจในการพยากรณ์น้อยมาก และไม่มีความสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เป็นเพราะประสิทธิภาพเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จขององค์กรที่สามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อความสำเร็จขององค์กรขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดการบริหารจัดการสถานศึกษาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำสูงจะสามารถจูงใจ ชี้แนะ สั่งการ กระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจ โน้มน้าวให้บุคคลอื่นดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความกระตือรือร้นเต็มใจเพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร ตามคำกล่าวของเสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (Visalaporn, 2009, p. 115) ที่ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การใช้อิทธิพลของบุคคลหรือของตำแหน่ง ให้ผู้อื่นยินยอมปฏิบัติตาม เพื่อที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มตามที่กำหนดไว้ และเนื่องจากภารกิจหลักของสถานศึกษา คืองานวิชาการ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาจึงพิจารณาจากผลผลิตของการจัดการศึกษาคือ คุณภาพของนักเรียน รวมทั้งกระบวนการในการดำเนินการให้นักเรียน มีคุณภาพเป็นหลัก ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งหมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่สามารถ มีอิทธิพลชี้แนะ และกระตุ้นให้ครูและบุคลากรดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน มีความรู้ความสามารถคิดค้น ริเริ่ม พัฒนา สิ่งใหม่เพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาครูและพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ (Wannasri, 2018, unpagged) จึงมีความสัมพันธ์และส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพผลสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของณัฐชนก ชัยศรี (Chaisri, 2012, pp. 96-100) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ผลการวิจัยของอภิเดช พลเยี่ยม และถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข (Ponyiam & Prasertcharoensuk, 2014, p. 227) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับประสิทธิภาพผลสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถอธิบายประสิทธิภาพผลของสถานศึกษาได้ร้อยละ 43.82 ผลการวิจัยของจริยาภรณ์ พรหมมี (Phommi, 2016, p. iv) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อประสิทธิภาพผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความสามารถในการพยากรณ์ร้อยละ 62.10 และผลการวิจัยของอัจฉราวดี เกิดศรีทอง (Kerdsritong, 2018, p. iv) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อประสิทธิภาพผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพผลสถานศึกษาได้ ร้อยละ 65.30

ตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีอำนาจในการพยากรณ์ประสิทธิผลสถานศึกษาสูงสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ การพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการของครู ทั้งนี้เนื่องจากคุณภาพของครูเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลถึงคุณภาพของผลผลิตของการจัดการศึกษา ซึ่งได้แก่ นักเรียน ดังนั้นการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เช่น มีการประชุมปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ มีการประชุม อบรม อบรม อธิบาย ถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการแก่ครู และจัดนิทรรศการประจำปีให้ครูได้เผยแพร่ผลงาน นวัตกรรม แลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน เป็นต้น จึงมีผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษามากกว่าตัวแปรพยากรณ์อื่น ๆ ซึ่งใกล้เคียงกับผลการวิจัยของอัจฉราวดี เกิดศรีทอง (Kerdsritong, 2018, p. iv) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 3 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการจัดให้มีการส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการของครู มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด จากทุกด้าน แต่เป็นด้านที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลสถานศึกษาสูงสุดที่สุด จึงถือว่าเป็นด้านที่สำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญและเร่งพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการของครูให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิผลสถานศึกษา

1.2 โรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานของครู โดยอาจมีการจัดประกวดผลงาน นวัตกรรมของครู และมอบรางวัลเพื่อเป็นขวัญกำลังใจ เป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นการกระตุ้นให้ครูได้มีการพัฒนาตนเองทางวิชาการอย่างต่อเนื่องต่อไป

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพผลสถานศึกษา ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญและร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาให้สูงขึ้น ตามความเหมาะสมของบริบทของแต่ละโรงเรียน

1.4 สถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู ควรจัดโอกาสและส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพตามความสนใจและความถนัดของแต่ละคน และส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้าแข่งขันทางวิชาการในระดับต่าง ๆ ให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยทางการบริหารอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาการของครูที่สอดคล้องกับความต้องการของครูและสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดต่าง ๆ ในทุกพื้นที่และทุกระดับการศึกษา

2.4 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลสถานศึกษา โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก สำหรับการพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Chaisri, N. (2012). *The Relationship Between Academic Leadership of Administrators and Schools Effectiveness under the Office of Secondary Educational Service Areas, Area 19*. Thesis, Master of Education Program in Loei Rajabhat University, Loei. (In Thai)
- Dessler, G. (1986). *Organization Theory: Integrating Structure and Behavior* Englewoog Cliffs, NJ : Pentice-hall.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2001). *Educational Administration : Theory, research and Practice*. Random House Trade.
- Innoi, K. (2010). *Administration process affecting to efficiency of private school of Pathumthani Primary Educational Service Area 2*. Thesis, Masters of Educational Program in Administration and Technology. Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Pathum Thani. (In Thai)
- Kerdsritong, A. (2018). *The academic leadership of school administrators affected on effectiveness of schools under the Office of Secondary Educational Service Area 31*. Thesis, Masters of Educational Program in Administration, Vongchavalitkul University, Nakhon Ratchasima. (In Thai)
- Kerod, S. (2007). *The relationship between the supervision behaviors of school administrator under the Office of Kanchanaburi Educational Service Area 2*. Thesis, Masters of Educational Program in Administration, Silpakorn University, Nakhon Pathom. (In Thai)
- Kotsombat, P. (2018). *Academic leadership of educational institutions and the effectiveness of private educational schools in Buriram Province*. Thesis, Master of Education Program in Education Administration, Vongchavalitkul University, Nakhon Ratchasima. (In Thai)
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Ministry of Education. (2010). *National education act B.E. 2542 and amendments B.E. 2553 (No. 3)*. Bangkok : Kurusapa Printing Ladphrao. (In Thai)
- Niyomsrisomsak, S. (2013). Instructional leadership of the basic education school principals. *Journal of Educational Administration, Burapha University*, 7(2), 1-8. (In Thai)
- Office of the National Primary Education Commission. (1998). *The efficiency of primary school administration*. Bangkok: Chuanpim Press. (In Thai)
- Phanat, U. (2016). *Instructional leadership of school administrators in Lat Lum Kaeo District under Phatumthani Primary Educational Service Area 1*. Thesis, Masters of Educational Program in Administration, Pathumthani University, Pathumthani. (In Thai)
- Phommi, J. (2016). *Instructional leadership factors affecting schools effectiveness under Suphanburi Primary Educational Service Area Office 3*. Thesis, Masters of Educational Administration Program in Burapha University, Chonburi. (In Thai)

- Phumadan, S. (2017). The academic leadership of school administrators under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 5. *National Conference of NMC 4th* (pp. 87-96). Nakhon Ratchasima : Nakhon Ratchasima College. (In Thai)
- Pimsa, P. (2016). *The academic leadership of school administrators under the Office of Buriram Primary Educational Service Area 3*. Thesis, Masters of Educational Administration Program in Vongchavalitkul University, Nakhonratchasima. (In Thai)
- Ponyiam, A., & Prasertcharoensuk, T. (2013). The relationship between instructional leadership and school effectiveness of school administrator under the Office of Roi Ed Primary Educational Service Area 3. *Journal of Education Khon Kaen University (Graduate Studies Research)*, 8(2), 227-232. (In Thai)
- Prasertsung, C. (2012). *Instructional leadership theory*. Retrieved August 30, 2018, from <http://www.gotoknow.org/posts/538526> (In Thai)
- Prathan, N. (2017). *School administration and the effectiveness of schools under secondary educational service area office 31*. Thesis, Master of Education Program in Education Administration, Vongchavalitkul University, Nakhon Ratchasima. (In Thai)
- Visalaporn, S. (2009). Leadership. In *Theory and practice in educational administration Unit 5-8* (9th ed.). Nonthaburi : Sukhothai Thammathirat Open University. (In Thai)
- Wannasri, J. (2014). *Academic administration in schools* (3rd ed.). Phitsanulok : Rattanasuwan Printing. (In Thai)
- Wisetpakdee, W. (2018). *Competency of administrators affected on effectiveness of schools under the Office of Chaiyaphum Primary Educational Service Area 1*. Thesis, Masters of Educational Administration Program in Vongchavalitkul University, Nakhonratchasima. (In Thai)

ผู้เขียนบทความ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ตันยะ	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ E-mail : 989boon@gmail.com
อาจารย์ ดร.กิตติ วงษ์ชวลิตกุล	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ E-mail : Kitti_von@vu.ac.th
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวนพงศ์ ขวนชม	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ E-mail : Sanguanpong_chu@vu.ac.th มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000